

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ (БЕБ)

вул. Шолуденка, 31, м. Київ, 04116,
e-mail: esbu@esbu.gov.ua, сайт: www.esbu.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 44168316

від _____ № _____ на № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань бюджету

Кабінет Міністрів України

Рахункова палата

Міністерство фінансів України

Бюро економічної безпеки України на виконання резолюції Прем'єр-міністра України від 02.08.2023 № 23299/2/1-23 (вх. БЕБ № 429/0/1-23 від 02.08.2023) до листа Рахункової палати від 25.07.2023 № 16-1688 і звернення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 28.07.2023 № 04-13/12-2023/165202 та листа Міністерства фінансів України від 07.08.2023 № 26020-08-62/21512 (вх. БЕБ № 8871/0/3-23 від 08.08.2023) щодо опрацювання Звіту Рахункової палати про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами виконавчої влади в частині реєстрації та обліку платників податків, затвердженого рішенням Рахункової палати від 11.07.2023 № 14-2 (далі – Звіт Рахункової палати), та вжиття відповідних заходів реагування повідомляє.

У звіті Рахункової палати зазначається про направлення запитів щодо встановлення місцезнаходження платників податків (їх посадових осіб), зокрема, до Бюро економічної безпеки України та про відсутність порядку взаємодії ДПС і відповідних органів виконавчої влади щодо виявлення місцезнаходження платників податків, стосовно яких під час організації документальної планової та позапланової виїзної або фактичної перевірки (у тому числі перевірки у зв'язку з припиненням платника податків) встановлено їх відсутність за податковою адресою та/або адресою об'єктів оподаткування.

За результатами опрацювання зазначеного питання вважаємо недоцільним розроблення відповідного спільного акта з правоохоронними органами чи центральними органами виконавчої влади з правоохоронною функцією, у тому числі БЕБ.

UB
Бюро економічної безпеки України
№11/10.3/19732-23 від 11.08.2023
КЕП: Пащук А. В. 11.08.2023 17:34
26B2648ADD3032E1040000008C7535007E7CAC00

№1355/05-1 від 14.08.2023

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» (далі – Закон № 1150-IX) БЕБ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України та на який покладається завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.

Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Повноваження, завдання та функції БЕБ визначені Законом № 1150-IX та Положенням про Бюро економічної безпеки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 року № 1068 (далі – Положення), відповідно до яких БЕБ не наділене повноваженнями щодо встановлення місцезнаходження платників податків, проведення опитування їх засновників, посадових осіб.

Відповідно до підпункту 350.1.12 пункту 350.1 статті 350 Податкового кодексу України (далі – ПК України), виключеного на підставі Закону України від 21 грудня 2016 року № 1797-VIII, встановлення місцезнаходження платників податків, проведення опитування їх засновників, посадових осіб належало до повноважень податкової міліції.

Водночас Закон № 1150-IX, Положення та розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 листопада 2021 року № 1493-р «Про початок діяльності Бюро економічної безпеки» не містять норм, які визначають БЕБ правонаступником будь-якого органу державної влади.

Слід зауважити, що згідно з положеннями частини третьої статті 214 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. У невідкладних випадках до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань може бути проведений огляд місця події (відомості вносяться невідкладно після завершення огляду). Виключення зроблено лише для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку.

Крім того, відповідно до положень статті 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» забороняється приймати рішення про проведення оперативно-розшукових заходів при відсутності підстав, передбачених у цій статті, до яких, зокрема, віднесено наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про: кримінальні правопорушення, що готуються; осіб, які готують вчинення кримінального правопорушення; осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання; осіб безвісно відсутніх; розвідувально-підривну діяльність спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб проти України тощо.

Разом з тим запити, які надходять до БЕБ від відокремлених підрозділів ДПС, не є підставою та не містять достатньої інформації для здійснення оперативно-розшукової діяльності та слідчих дій.

До того ж Міністерство фінансів України під час службового листування з БЕБ зазначило, що здійснення БЕБ повноважень щодо встановлення місцезнаходження платників податків не узгоджується з нормами КПК України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Виключення положень ПК України, що регламентували встановлення місцезнаходження платника податків, і ненадання таких повноважень правоохоронним органам чи органам із правоохоронною функцією, зокрема БЕБ, унеможлиблює унормування зазначеного питання спільним із ДПС нормативно-правовим актом, а потребує законодавчого врегулювання.

Проте наділення такими повноваженнями органів правопорядку не узгоджується з державною політикою, спрямованою на забезпечення їх нормативного врегулювання.

Згідно з підпунктом 1.1 пункту 1 розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023, одним із пріоритетних завдань є уніфікація правових засад організації системи органів правопорядку з установленням критеріїв розмежування напрямів діяльності, яку здійснюють органи правопорядку та інші державні органи, на основі виключної функціональної спрямованості.

Зокрема, на виконання резолюції Прем'єр-міністра України від 14.07.2023 № 22106/0/1-23 питання розмежування компетенцій між державними органами з метою поліпшення умов роботи бізнесу та зосередження функцій із забезпечення економічної безпеки держави в єдиному правоохоронному органі було предметом нарад за участю представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади із залученням представників Офісу Президента України, на яких, зокрема, наголошувалося на неприпустимості вчинення тиску правоохоронних органів на роботу бізнесу.

Отже, зважаючи на мету встановлення місцезнаходження платників податків – забезпечення ефективного справляння контролюючими органами податків і зборів, вважаємо, що перевірку відповідності фактичного місцезнаходження платника податків мають проводити саме такі органи, і розв'язання вищевказаної проблеми можливе шляхом законодавчого визначення повноважень контролюючих органів.

Підпунктом 16.1.11 пункту 16.1 статті 16 ПК України визначено обов'язок платника податків повідомляти контролюючі органи про зміну місцезнаходження юридичної особи та зміну місця проживання фізичної особи – підприємця.

Крім того, підпунктом 16.1.13 пункту 16.1 статті 16 ПК України передбачається, що платник податків зобов'язаний допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для

одержання доходів чи пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення і сплати податків та зборів у випадках, установлених ПК України.

Згідно з підпунктом 20.1.11 пункту 20.1 статті 20 ПК України органи державної податкової служби мають право доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень (крім житла громадян) та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності, та/або є об'єктами оподаткування або використовується для отримання доходів (прибутку) чи пов'язані з іншими об'єктами оподаткування та/або можуть бути джерелом погашення податкового боргу.

При цьому в разі недопущення посадових осіб органів державної податкової служби до обстеження територій, приміщень, вказаних у підпункті 20.1.11 пункту 20.1 статті 20 ПК України, ці органи мають право звертатися до суду щодо зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках такого платника податків у банках та інших фінансових установах (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків).

З огляду на викладене посадові особи контролюючих органів під час здійснення перевірок платників податків наділені повноваженнями перебувати на територіях та в приміщеннях платників податків.

На думку Конституційного Суду України, викладену в Рішенні Конституційного Суду від 12.06.2012 № 13-рп/2012, закріплені в підпункті 16.1.13 пункту 16.1 статті 16, підпункті 20.1.11 пункту 20.1 статті 20 ПК України компетенція контролюючих органів та обов'язок платників податків є необхідними умовами для забезпечення виконання приписів частини першої статті 67 Конституції України, згідно з якою кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

До повноважень контролюючих органів під час перевірок належить і ряд інших прав, реалізація яких дає змогу документувати місцезнаходження платників податків.

Зокрема, під час проведення перевірок у платників податків – фізичних осіб, а також у посадових осіб платників податків – юридичних осіб та платників єдиного внеску за підпунктом 20.1.8 пункту 20.1 статті 20 ПК України контролюючі органи уповноважені перевіряти документи, що посвідчують особу, а також документи, що підтверджують посаду посадових осіб та/або осіб, які фактично здійснюють розрахункові операції.

Згідно з підпунктом 20.1.48 пункту 20.1 статті 20 ПК України контролюючі органи уповноважені відкрито застосовувати технічні прилади і технічні засоби, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засоби фото- і кінозйомки, відеозапису; відкрито здійснювати звукозапис, фото-, відеофіксацію (відеозйомку), накопичувати та використовувати таку мультимедійну інформацію (фото, відео-, звукозапис) під час проведення перевірок.

У підпункті 75.1.3 пункту 75.1 статті 75 ПК України надано визначення фактичної перевірки, за яким фактичною вважається перевірка, що здійснюється

за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється контролюючим органом щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, свідоцтв, у тому числі про виробництво та обіг підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами).

Посадові особи контролюючих органів наділені також повноваженнями:

проводити контрольні розрахункові операції до початку перевірки платника податків щодо дотримання ним порядку проведення готівкових розрахунків та застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій (підпункт 20.1.11 пункту 20.1 статті 20 ПК України);

вимагати під час проведення перевірок від посадових або службових осіб платника податків залучення повноважних осіб для спільного з працівниками контролюючого органу зняття показань внутрішніх та зовнішніх лічильників, якими обладнані технічні пристрої, що використовуються у процесі провадження діяльності, що перевіряється (підпункт 20.1.12 пункту 20.1 статті 20 ПК України);

залучати у разі потреби фахівців, експертів та перекладачів, застосовувати під час виконання податковим керуючим повноважень, визначених ПК України, фотозйомку та відеозапис (підпункт 20.1.17 пункту 20.1 статті 20 ПК України).

Беручи до уваги вищенаведене, у разі прийняття рішення про доцільність додаткового нормативного врегулювання повноважень контролюючих органів БЕБ готове долучитися в межах компетенції до опрацювання відповідних змін до положень ПК України.

В. о. Директора

Андрій ПАЩУК

Володимир Рудик 236 14 03

